
Državni izpitni center

M 2 2 2 4 2 1 1 3

JESENSKI IZPITNI ROK

BIOLOGIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sobota, 27. avgust 2022

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Naloga	Odgovor
1	B
2	B
3	C
4	B
5	D
6	B
7	C
8	D
9	B
10	D

Naloga	Odgovor
11	D
12	C
13	B
14	D
15	C
16	B
17	C
18	A
19	A
20	C

Naloga	Odgovor
21	A
22	D
23	B
24	A
25	B
26	B
27	B
28	D
29	C
30	B

Naloga	Odgovor
31	D
32	D
33	D
34	C
35	C
36	C
37	D
38	A
39	C
40	A

Za vsak pravičen odgovor 1 točka.
Skupno število točk IP 1: 40

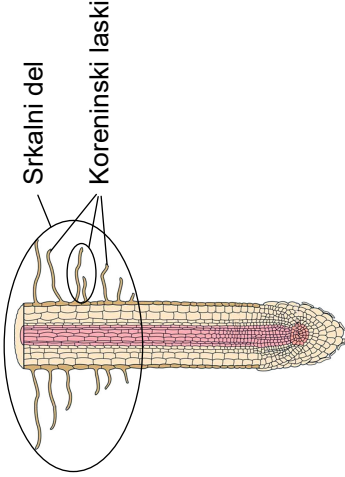
IZPITNA POLA 2**Del A****1. Zgradba in delovanje celice**

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	♦ Puščici, označeni s številčkama 1 in 2, prikazujeta endo- in eksocitozo.	
1.2	1	♦ Z mehанизmoma prehajanja sta povezana Golgijev aparat in lizosomi.	
1.3	1	♦ Vloga strukture X v sapniku: transport sluzi/odstranjevanje tujkov ♦ Vloga strukture Y v tankem črevesu: vsrkavanje/absorpcija produktov prebave	
1.4	1	♦ ATP z vezavo na črpalke omogoči spremembo njene oblike in s tem omogoči prehod Na ⁺ /natrijevih ionov.	
1.5	1	♦ Take črpalke so v mitohondrijih/kloroplastih.	
1.6	1	♦ Ta deluje kot navaden kanalček. Ioni Na ⁺ in K ⁺ skozenj prehajajo v smeri koncentracijskih gradientov.	
1.7	1	♦ Mehanizem, s katerim se glukoza transportira v celico, imenujemo olajšana/pospešena difuzija.	
1.8	1	♦ glikoliza, Krepsov cikel/cikel citronske kisline in elektronska prenašalna veriga	
1.9	1	♦ ATP in voda	
1.10	1	♦ Molekula CO ₂ preči 3 (tri) membrane.	

2. Geni in dedovanje

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila								
2.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Bakterije imajo DNA v citoplazmi, v človeških celicah je DNA v jedru./Bakterijska DNA je brez histonov/DNA je v človeških celicah povezana s histoni./Bakterije imajo plazmide, ki jih v človeških celicah ni./Bakterije nimajo intronov, človeške celice jih imajo. 	Upoštevamo odgovore, kjer je primerjan enak nivo.								
2.2	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Poznati so morali njuno primarno zgradbo/zaporedje aminokislin. 									
2.3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Na promotor se veže polimeraza RNA, ki omogoči prepisovanje gena./Da se gen lahko prepíše v mRNA/za transkripcijo. 									
2.4	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Značilnost, ki omogoča izdelavo enake molekule/beljakovine, je univerzalnost genskega koda. 									
2.5	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Gen vsebuje tudi nekodirajoče regije, introne. 									
2.6	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Prašičji inzulin je tuja beljakovina/telo prepozna kot antigen. 									
2.7	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ v endospermu semenah/v semenu/v plodu 									
2.8	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td>DNA:</td> <td>Oznaka organela</td> </tr> <tr> <td>matere</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>očeta</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>darovalke</td> <td>B, C in D</td> </tr> </table> 	DNA:	Oznaka organela	matere	A	očeta	A	darovalke	B, C in D	
DNA:	Oznaka organela										
matere	A										
očeta	A										
darovalke	B, C in D										
2.9	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Genotip I^B I^B: darovalke ♦ Genotip I^B i: očeta ♦ Genotip I^A I^B: matere 									
2.10	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Otroci ne more biti darovalec krvi, ker ima v krvni plazmi protitelo anti B. 									

3. Zgradba in delovanje rastlin

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	♦ Sekundarno debelitev omogoča kambij, ker se njegove celice lahko delijo in specializirajo.	
3.2	1	♦ prisoten listni pecelj/mrežasto razporejene žile v listu	Ena od navedenih značilnosti 1 točka.
3.3	1	♦ z načrtnim/umetnim izborom in križanjem izbranih rastlin	
3.4	1	♦ V semenu/semenski ovojnici so prisotni zaviralci/inhibitorji kalitve/abscizinska kislina.	
3.5	1	♦ Voda z encimi omogoča hidrolizo škroba v glukozo.	
3.6	1	♦ 	
3.7	1	♦ Preprečevanje samooprašitve in večja genska raznolikost potomcev.	
3.8	1	♦ Plodovi bodo enaki, ker sta rastlini gensko identični.	
3.9	1	♦ 	Poimenovanje dela korenine: srkalni del ali koreninski listi
3.10	1	♦ Pri tem, ko smo jih potegnili iz tal, smo pretrgali/potrgali koreninske laske in zato rastlina na novi lokaciji, dokler se laske ne regenerirajo, ne more načrpati ustrezne količine vode in anorganskih ionov./Pretrgani laski zmanjšajo količino vsrkane vode in posledično upočasnijo presnovne procese.	

4. Zgradba in delovanje človeka in živali

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	♦ Aktinski/tanki filamenti drsijo ob miozinskih proti sredini sarkomere.	
4.2	1	♦ Membrana mišične celice se depolarizira/spremeni se mirovni membranski potencial/spremeni se napetost na membrani./Vezava živčnega prenašalca na receptor.	
4.3	1	♦ Proces je mlečnokislinsko vrenje/glikoliza. Nastaja mlečna kislina/laktat.	
4.4	1	♦ Organ/vloga: želodec: mehanska prebava hrane ♦ Organ/vloga: tanko črevo/debelo črevo/požiralnik: peristaltika ♦ Organ/vloga: maternica: popadki/iztisk plodu ♦ Organ/vloga: žila: regulacija pretoka ♦ Organ/vloga: sečni mehur/sečnica: izločanje seča/semenske tekočine ♦ Organ/vloga: semenovod: premikanje spolnih celic ♦ Organ/vloga: jajcevod: premikanje jajčeca/jajcevoda	
4.5	1	♦ Podobnost s skeletnimi mišicami: so prečno progaste/hitro krčenje. ♦ Podobnost z gladkimi mišicami: delujejo neodvisno od naše volje/oživčuje jih avtonomno živčevje.	
4.6	1	♦ Testosteron se veže na ustrezne receptorje. Aktivirani receptorji se vežejo na DNA in aktivirajo gene.	
	1	♦ Potem pride do transkripcije v mRNA in sinteze mišičnih proteinov./Pride do transkripcije in translacije/sinteze mišičnih beljakovin. Zato se poveča količina mišičnih proteinov in posledično mišična masa.	
Skupaj	2		
4.7	1	♦ Zelena sprememba: povečanje mišične mase ♦ Neželena sprememba: povečana poraščenost/mozoljavost/sprememba glasu ...	
4.8	1	♦ Adrenalin ima na prikazani žili različna učinka, ker sta receptorja, kamor se veže adrenalin, različna.	
4.9	1	♦ Glukagon, ki ga proizvaja trebušna slinavka.	

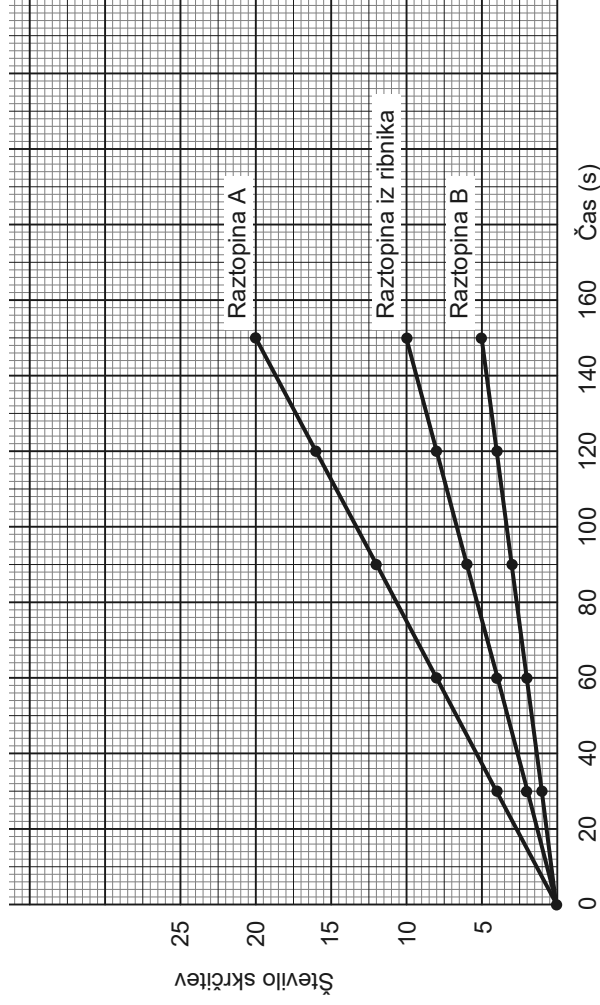
5. Ekologija

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Žužkocvetne rastline → čmrlj → pajek → miš → kuna/kanja/sova/kača ♦ Žužkocvetne rastline → čmrlj → pajek → drozg → kuna/kanja ♦ Žužkocvetne rastline → čmrlj → pajek → žaba → kača 	
5.2	1	♦ Njihovi cvetovi so obarvani, dišeči/po obliki nekateri spominjajo na žuželke/imajo lepljiv pelod.	Dve navedeni značilnosti za 1 točko.
5.3	1	♦ Imajo čutila za zaznavanje barv, vonja, obustni aparat za sesanje nektarja/sesalo za nektar/dlačice na nogah/telesu.	Dve navedeni značilnosti za 1 točko.
5.4	1	♦ Opraševalci prenašajo spolne celice/pelod z ene rastline na drugo in s tem omogočijo oploditev.	
5.5	1	♦ Rastlina: smreka/bor/bukev/hrast/breza/detelja/dušične bakterije	
	1	♦ Pridobitev za to rastlino: anorganski ioni/minerali/voda	
	1	♦ Simbiotski partner: gliva/jurček/mušnica/dežnikarica	
	1	♦ Pridobitev za simbiotskega partnerja: pridobi organske snovi.	
	1	♦ Simbiotski partner: bakterije	
	1	♦ Pridobitev za simbiotskega partnerja: pridobijo življenjski prostor/habitat in organske snovi.	
Skupaj	2		
5.6	1	♦ Čmrlji lahko letajo/so aktivni pri nižjih temperaturah, zato lahko oprašujejo cvetove rastlin, ki cvetijo pri nižjih temperaturah.	
5.7	1	♦ Zadnji skupni prednik je živel pred 80 milijoni leti.	
5.8	1	♦ Takšne organizme uvrščamo v isto vrsto.	
5.9	1	♦ Zato ker žužkocvetne rastline ne razvijajo cvetov in opraševalci nimajo hrane.	

Del B

6. Raziskovanje in poskusi

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6.1	1	♦ Dolžina paramecija je 100 μm .	
6.2	2	♦	<p>Navodila za ocenjevanje:</p> <ol style="list-style-type: none"> Pravilno izbrani in označeni odvisna in neodvisna spremenljivka. Pravilno vrisane in označene enote na osi y. Pravilno vrisane posamezne točke za obe krivulji. Pravilno povezane točke na posamezni krivulji. Pravilno označene krivulje. <p>Pogoj za začetek ocenjevanja sta pravilno izbrani in označeni odvisna in neodvisna spremenljivka. Izpolnjena vsa merila: 2 točki. Eno od meril 2, 3 ali 4 ni izpolnjeno: 1 točka.</p>
6.3	1	♦ Hitrost krčenja krčljivega mehurčka v raztopini A: 8 skrčitev/min ♦ Hitrost krčenja krčljivega mehurčka v raztopini B: 2 skrčitvi/min	
6.4	1	♦ V raztopini A je bila koncentracija NaCl manjša kot v vodi iz ribnika. V raztopini A je bila koncentracija NaCl manj kot 1 %.	
6.5	1	♦ Dodati bi morali vodo.	
6.6	1	♦ 100 ml gojišča, 10 celic/mL, 25 °C/gojišče, število celic, temperatura	
6.7	1	♦ Pomanjkanje hranil/pomanjkanje prostora/tvorba produktov presnove	
6.8	1	♦ Hipoteza ni bila pravilna, ker <i>P. caudatum</i> skupaj v gojišču s <i>P. aurelia</i> ne preživi.	
6.9	1	♦ Ekološki niši se ne prekrivata, ker sta obe vrsti preživele./Obe vrsti sta preživele, ker se hranita z različno vrsto hrane./Ena vrsta paramacija se je prehranjevala z bakterijami, druga s kvasovkami, zato sta obe vrsti preživele.	

7. Raziskovanje in poskusi

		Dodatna navodila						
Naloga	Točke	Rešitev						
7.1	1	♦	Št. epruvete	Uporabljena raztopina	Skupno število koreninic	Povprečna dolžina najkrajših koreninic ($d_{\min}$) v mm	Povprečna dolžina najdaljših koreninic ($d_{\max}$) v mm	Povprečni prirastek koreninic ($\bar{d}$) v mm
			1	filtrirana kuhana kava	19	1	6	5
			2	energijski napitek s kofeinom brez sladkorja	13	2	7	5
			3	energijski napitek s kofeinom in sladkorjem	12	2	6	4
			4	destilirana voda	20	5	28	23
			5	vodovodna voda	24	4	30	26
7.2	2	♦	<p>Merila za ocenjevanje:</p> <ol style="list-style-type: none"> Pravilno izbrani in označeni odvisna in neodvisna spremenljivka. Pravilno vrisane enote na osi y. Pravilno vrisani vsi stolpci. Pravilno označeni posamezni stolpci. <p>Pogoj za začetek ocenjevanja sta pravilno izbrani in označeni odvisna in neodvisna spremenljivka.</p> <p>Točkovanje: Izpolnjena vsa merila: 2 točki. Eno od meril 2, 3 in 4 ni izpolnjeno: 1 točka.</p>					
			<p>Legenda:</p> <ol style="list-style-type: none"> filtrirana kuhana kava energijski napitek s kofeinom brez sladkorja energijski napitek s kofeinom in sladkorjem destilirana voda vodovodna voda 					

7.3	1	♦ Vodovodna voda vsebuje različne anorganske snovi, ki jih čebulica potrebuje za rast koreninic.				
7.4	1	♦ tema/odсотnost svetlobe, sobna temperatura, zračni tlak, šest dni/čas				
7.5	1	♦				
		Št. epruvete	Uporabljena raztopina	Skupno število koreninic	Skupna masa v g	Povprečna masa ene koreninice v mg
	1	1	filtrirana kuhana kava	19	0,12	6,31
	2	2	energijski napitek s kofeinom brez sladkorja	13	0,17	13,08
	3	3	energijski napitek s kofeinom in sladkorjem	12	0,15	12,50
	4	4	destilirana voda	20	0,35	17,50
	5	5	vodovodna voda	24	0,38	15,83
7.6	1	♦ Da so v celicah preprečili razkroj/spremembe, ki nastanejo po tem, ko celice odmro./Da so celice lahko opazovali v stanju, kot so bile v času fiksiranja.				
7.7	1	♦ Samo v vršičkih so celice, ki se delijo.				
7.8	1	♦ Tomaž je vpisal rezultat v vidno polje B. Pri večji povečavi je vidno polje manjše, zato je preštel manj celic.				
7.9	1	♦ Poskus bi morali ponoviti z večjim številom čebulic.				

Skupno število točk IP 2: 40